

Rząd Platformy Obywatelskiej i Polskiego Stronnictwa Ludowego kierowany przez premiera Donalda Tuska przyjął 14 września 2010 roku projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz niektórych innych ustaw. Projekt (druk sejmowy 3391) trafił do Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży.

Zasadniczy kierunek zmian istniejącej ustawy, tempo procedowania, nieuwzględnienie wniosków pochodzących z konsultacji, budzą obawy o rozwój naukowy oraz reguły współistnienia wspólnot akademickich. Oto pytania narzucające się uważnemu czytelnikowi.

Czy wszyscy nauczyciele akademicki, którzy nie są profesorami, stracą mianowanie z dniem 1 października 2011 r.?

Obowiązujący art. 118 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym stanowi, że: „nawiązanie stosunku pracy z nauczycielem akademickim następuje na podstawie mianowania albo umowy o pracę.” Projekt ustawy w art. 1 w punkcie 85) wprowadza zasadę, że podstawą stosunku pracy nauczyciela akademickiego jest umowa o pracę. Znaczy to, że w zakresie stosunku pracy będą obowiązywać przepisy art. 251 kodeksu pracy, pozwalające w szczególności na łatwe rozwiązywanie stosunku pracy przez pracodawcę.

Przepisy przejściowe i końcowe projektu art. 22 utrzymują dotychczasowe stosunki pracy na podstawie mianowania ale tylko dla osób zatrudnionych na stanowisku profesora przed wejściem w życie proponowanej ustawy. Natomiast stosunki pracy na podstawie mianowania pozostałych nauczycieli akademickich zatrudnionych przed dniem wejścia w życie proponowanej ustawy stają się z chwilą wejścia projektu ustawy w życie stosunkiem pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony lub określony. Docelowo stosunek pracy na podstawie mianowania ma być zawierany tylko z osobami posiadającymi tytuł naukowy profesora. Stosunek pracy na podstawie mianowania był do tej pory bardziej chroniony prawnie, niż oparty na umowie: rozwiązać go można tylko na podstawie powodów dokładnie wymienionych w ustawie i żadnych innych.

Projekt ustawy nie precyzuje żadnych kryteriów rozwiązywania stosunku pracy zawartego na podstawie umowy o pracę z nauczycielami akademickimi; zachodzi obawa, że można rozwiązać umowę o pracę pod dowolnym pozorem. W szczególności oceny okresowe nauczycieli akademickich zatrudnionych na podstawie umowy o pracę mają w proponowanym projekcie tylko znaczenie informacyjne dla pracodawcy i nie mają żadnego związku z dalszym zatrudnieniem.

Czy mianowanie będzie chronić przed bezzasadnym zwolnieniem?

Artykuł 125 obecnie obowiązującej ustawy stanowi, że „Stosunek pracy z mianowanym nauczycielem akademickim może być rozwiązany również z innych ważnych przyczyn, po uzyskaniu zgody organu kolegiального wskazanego w statucie uczelni”. Ten punkt zostaje zamieniony na „Stosunek pracy z mianowanym nauczycielem akademickim może być rozwiązany również z innych ważnych przyczyn, po uzyskaniu opinii organu kolegiального wskazanego w statucie uczelni”. Zamiana tylko jednego słowa - „zgody” na „opinii” - ilustruje wymownie intencje ustawodawcy. Rywinowskie „lub czasopisma” to niewinna słowna igraszka w porównaniu z inwencją autorów ustawy.

Czy nie dyskryminuje się kobiet – nauczycieli akademickich?

Artykuł 127 ust. 2 proponuje następujące rozwiązanie: „Stosunek pracy mianowanego nauczyciela akademickiego zatrudnionego w uczelni publicznej wygasa z końcem roku akademickiego, w którym osiągnął on wiek emerytalny. Stosunek pracy mianowanego

nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy profesora, zatrudnionego na stanowisku profesora nadzwyczajnego lub zwyczajnego w uczelni publicznej, wygasa z końcem roku akademickiego, w którym ukończył on siedemdziesiąty rok życia.”

Rządowa propozycja regulacji wygaśnięcia stosunku pracy poprzez wiek emerytalny dla nauczycieli akademickich nieposiadających tytułu profesora **różnicuje prawa kobiet i mężczyzn** w kwestii obowiązkowego wygaśnięcia stosunku pracy z mocy ustawy. W konsekwencji tej propozycji stosunek pracy kobiet wygaśnie o pięć lat wcześniej niż w przypadku mężczyzn posiadających ten sam status zawodowy. Uważamy, że stanowione przepisy nie mogą godzić w konstytucyjne gwarancje równouprawnienia kobiet i mężczyzn. Wprowadzenie w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym tego postanowienia jest ograniczeniem szans zawodowych kobiet.

Czy docenci stracą pracę 1 października 2011 r.?

W punkcie 80) w art.110 - proponuje się likwidację stanowiska docenta poprzez uchylene ust. 4, który to m. in. stanowi, że „Statut uczelni może przewidywać możliwość zatrudniania pracowników na stanowisku docenta.” Mimo tego przepisy przejściowe i końcowe projektu nie zawierają żadnych rozwiązań dotyczących stosunków pracy nawiązanych na podstawie mianowania lub umowy o pracę na stanowisko docenta powstałych przed dniem wejścia w życie proponowanej ustawy. Brak takiego przepisu może być interpretowany jako rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielem akademickim.

Nie dostrzegamy w proponowanym prawie filozofii pozytywnej. Godzi ono w prawa nabyte nauczycieli akademickich, pogarsza warunki ich pracy i źle wpływa na stosunki międzyludzkie w uczelniach.

Procedowanie tej ustawy w Podkomisji stałej do spraw nauki i szkolnictwa wyższego Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży potrwa do 18 grudnia 2010 r. . Do podkomisji tej należy 11 posłów PO ([Butryn Renata](#), [Fabisiak Joanna](#), [Kozłowska-Rajewicz Agnieszka](#), [Kaźmierczak Jan](#), [Kulesza Tomasz](#), [Kuriata Jan](#), [Matusik-Lipiec Katarzyna](#), [Roszak Grzegorz](#), [Waśko Piotr](#), [Wojtkowski Marek](#), [Wolak Ewa](#), 1 poseł PSL([Maliszewski Mirosław](#)), 4 posłów PiS ([Górski Artur](#), [Machalek Marzena](#), [Nowak Maria](#), [Terlecki Ryszard](#)) oraz 2 posłów SLD ([Lybacka Krystyna](#), [Kruszewski Zbigniew](#)). To posłowie PO zdecydują o tym, czy ustawa zachowa przepisy krzywdzące pracowników akademickich. Jak będzie głosować posłanka PO Katarzyna Matusik-Lipiec wybrana do Sejmu w Krakowie? W Krakowie pracuje 25 tysięcy pracowników uczelni publicznych. Czy posłanka Matusik-Lipiec będzie liczyć się z ich opinią? Jak zagłosują posłowie Kulesza z Krosna i Butryn z Rzeszowa?

Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Edward Malec

Za Komisje Zakładowe NSZZ „Solidarność” uczelni krakowskich

Przewodnicząca Komisji Zakładowej AGH

Przewodniczący Komisji Zakładowej UJ

Maria Sapor

Jerzy Serwacki